

ZMIANY JAK MOTYLE...

Czemu służy konkurs 3MT?

Wysiłki naukowców próbujących lepiej rozumieć naszą rzeczywistość ukazują ją jako wzajemnie spójną i gęsto powiązaną sieć wpływów. To już nie tylko słynny „efekt motyla”, który, jak wiemy, polega na tym, że minimalne zmiany w warunkach początkowych jakiegoś procesu mogą dać w przyszłości kolosalne i nieobliczalne rezultaty, ale nieskończona liczba motyli i ich skrzydeł, ciągle w ruchu.

*Olga Tokarczuk,
fragment przemowy noblowskiej, grudzień 2019*

Dwadzieścia wieków logiki przyczynowo-skutkowej wydaje się zmieniać w erę logiki „nieciągłej” i rozwoju skokowego, co budzi pytania: jak przygotować nowe pokolenia studentów do takich zmian? I czy w ogóle możliwe jest przygotowanie się do zmian, o których czasami nie da się nawet pomyśleć, nie mówiąc o ich przewidywaniu?

Konkurs *Three Minute Thesis (3MT)* stwarza okazję do dyskusji nad kompetencjami transwersalnymi, przekrojowymi, które w bardzo wąskim dydaktycznym zakresie mogą stanowić jedną z wielu odpowiedzi na postawione pytania.

HISTORIA I CEL KONKURSU 3MT

Konkurs *Three Minute Thesis* ma już swoją krótką tradycję, bowiem pierwszy

raz został zorganizowany w 2008 roku w Australii w University of Queensland (UQ). Podobno ogromna susza w stanie Queensland i konieczność oszczędzania wody spowodowały, że mieszkańcy byli zachęceni do korzystania z prysznica tylko przez trzy minuty. Wtedy to prof. Alan Lawson, jeden z ówczesnych dziekanów QU, wpadł na pomysł konkursu dla doktorantów w formie trzyminutowych prezentacji.

Celem konkursu i wtedy, i dziś jest doskonalenie umiejętności akademickich i komunikacyjnych doktorantów przez wyjaśnienie istoty swoich projektów badawczych przed publicznością niebędącą specjalistami w nauce i pracy akademickiej. W trzy minuty. Od 2017 roku Grupa Coimbra, sieć najstarszych i najbardziej prestiżowych uniwersytetów w Europie,

przeprowadza finał konkursu 3MT podczas corocznego walnego zgromadzenia. W 2021 finał ten odbywa się w Pradze.

KONKURS 3MT NA UNIWERSYTECIE JAGIELLOŃSKIM

Uniwersytet Jagielloński jako członek Grupy Coimbra dołączył do udziału w tym międzynarodowym konkursie w 2020 roku. Początki przedsięwzięcia nie były łatwe, nie tylko dlatego, że finał na naszym Uniwersytecie zorganizowany był już w czasie pandemii, ale także dlatego, że organizatorzy i uczestnicy konkursu dopiero przecierali szlaki organizacyjne i merytoryczne. Wydaje się, że dobrze odrobiliśmy lekcję, a obydwie uniwersyteckie etapy, choć zorganizowane wyłącznie *on-line*, przyniosły w tym roku wystąpienia zgodne z duchem konkursu i merytorycznie satysfakcjonujące, a technicznie niedaleko odbiegające od standardu wystąpień doktorantów z innych europejskich uczelni.

Konkurs 3MT na poziomie uniwersyteckim odbywa się pod patronatem rektora UJ. *Spiritus movens* całego przedsięwzięcia jest prof. Dorota Malec, prorektor ds. współpracy międzynarodowej. Logistycznie całość obejmuje Towarzystwo Doktorantów UJ oraz grupa entuzjastów zebrana w Komitecie organizacyjnym oficjalnie powołanym do tego celu. Dla zdobywców trzech pierwszych miejsc Uniwersytet przewiduje wyjątkowe nagrody: wyjazdy na staże naukowo-badawcze do wybranego uniwersytetu zrzeszonego w Grupie Coimbra. Zdobywca pierwszego miejsca reprezentuje Uniwersytet Jagielloński podczas międzynarodowego finału konkursu.

Doktoranci UJ – uczestnicy konkursu 3MT 2021 podczas warsztatów prowadzonych przez dr Monikę Stawicką (w czwartym rzędzie od góry, pierwsza z lewej), poświęconych wystąpieniom publicznym; luty 2021

Anna Wojtowicz

W tym roku zwyciężczynią na Uniwersytecie Jagiellońskim została Olha Shuklinova, doktorantka z Pracowni Farmakoepidemiologii i Farmakoekonomiki Zakładu Farmacji Społecznej UJ CM, która wygłosiła prezentację *Mathematics Helps to Optimize Therapy in Parkinson's Disease*. [wywiad ze zwyciężczynią na s. 66–67]. Drugie miejsce zajął Błażej Mzyk za wystąpienie *Truthmaking. Are Facts Still Really Indispensable?*, trzecie – Elżbieta Wątor za wystąpienie *Lock and Key. How to Hijack Protein Function with Structural Biology?* Nagrodę publiczności otrzymał Unnikrishnan Sureshkumar, którego prezentacja *Cosmic Web Through Astronomers' Eyes* podobała się publiczności siedzącej przed komputerami najbardziej. Publiczność głosowała na swojego faworyta za pomocą platformy MS Forms.

KOMPETENCJE UCZESTNIKÓW NIEZBĘDNE DO OSIĄgnięcia CELU KONKURSU

Choć cel konkursu wydaje się prosty: pokazać swój projekt badawczy publiczności, która nie jest merytorycznie przygotowana do odbioru złożonych procesów w medycynie, filozofii, prawie czy innych dziedzinach nauki, praktyka pokazuje, że ograniczenie wystąpienia do trzech minut oraz nieakademicki odbiorca stanowią nie lada wyzwanie.

Już na etapie przygotowań potrzebne jest precyzyjne sformułowanie celu prezentacji, zdefiniowanie tzw. głównego przesłania (*main message*) i odpowiedniego doboru informacji, który temu celowi ma służyć. Selekcja informacji nie jest łatwa, a biorąc pod uwagę konieczność dostosowania języka prezentacji do publiczności, stopień trudności rośnie. Wielokrotna synteza i analiza oraz krytyczna autorefleksja są tutaj niezbędnymi kompetencjami. Językowo zadanie też nie jest proste, ponieważ nie

Olha Shuklinova podczas swojej prezentacji on-line

chodzi wyłącznie o umiejętność nawiązania i utrzymania kontaktu z publicznością, ale także o dostosowania języka prezentacji do oczekiwań publiczności. Niezbędne jest wykluczenie, już w tytule wystąpienia, słów, którymi w swoich badaniach doktoranci operują na co dzień, i zastąpienie ich językiem włączającym, przystępnym, zachęcającym do słuchania, z wykluczeniem elementów języka specjalistycznego czy żargonu typowego dla poszczególnych obszarów badawczych, bez uogólnień i upraszczania problemu badawczego. A zatem chodzi o dobór słów i złożenie ich w taką strukturę, aby wystąpienie miało wpływ na słuchaczy (*impact*), aby zobaczyli oni ważność przedstawionych badań dla nauki, dla świata, ale być może nawet dla każdego z nas indywidualnie. Aby poszerzały się granice naszej wyobraźni. Słowo trafność czy adekwatność (*relevance*) jest w tym przypadku słowem kluczowym. Wspaniałym odczuciem jest słuchanie mówców starających się wszystkie te elementy złożyć w przekonującą trzymiutową narrację.

Co stanowi dla uczestników konkursu dużą trudność? Użycie takiej intonacji i taki dobór słów, by pokazać z przekonaniem

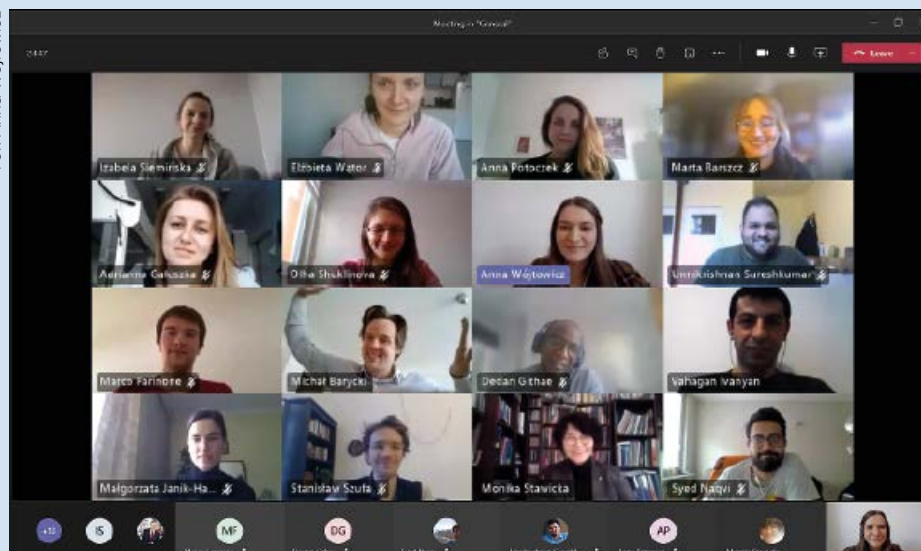
pasję badawczą. Niektórym mówcom brakuje zrównoważonej pewności siebie (przy czym słowo „zrównoważona” jest tu najistotniejsze) lub uśmiechu, czasami brak kontaktu wzrokowego, albo tempo wypowiedzi utrudnia pokazanie siebie przez pryzmat swoich badań (czynniki pozawerbalne odgrywają dużą rolę w sytuacjach wystąpień publicznych).

Osobną umiejętnością jest przygotowanie slajdu odpowiedniego do celu konkursu oraz celu konkretnej prezentacji w taki sposób, aby ją wzmocnić, aby zaintrygować słuchaczy, aby dostarczyć im powodu do refleksji czy wywołać jakieś odczucia, nie pozostawiając słuchaczy obojętnymi. Zrozumienie roli slajdu w przypadku konkursu 3MT i w ogóle slajdów w świecie akademickim, aby efektywnie przekazywać informacje, być może poprawia się, ale wciąż wymaga pracy od nas wszystkich. Wciąż za dużo jest na slajdach szumu informacyjnego (*noise*) w stosunku do informacji istotnych dla celu prezentacji. Projektowanie efektywnych materiałów wizualnych to także ważna kompetencja.

REFLEKSJA KOŃCOWA

Konkluzja wydaje się oczywista dla wszystkich uprawiających z zamiłowaniem naukę, ale także z zamiłowaniem dydaktycznym dzielących się swoją wiedzą ze studentami na wszystkich stopniach studiów uniwersyteckich. Można przecież założyć, że przedmioty i kursy realizowane na Uniwersytecie są platformą do nauczania przekrojowych, transwersalnych kompetencji XXI wieku, a te wyliczone wyżej i rozwijane przy okazji konkursu 3MT są tylko częścią z nich. By nadażyć za zmianami...

Monika Stawicka
Jagiellońskie Centrum Językowe

Uczestnicy warsztatów zorganizowanych dla uczestników konkursu 3MT z prowadzącą – dr Moniką Stawicką (na dole druga z prawej); luty 2021